

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Федоренко В. Л., Чернеженко О. М.

**КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ
МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ У
ДЕРЖАВАХ-УЧАСНИЦЯХ ЄС,
ШВЕЙЦАРІЇ ТА УКРАЇНИ**

Монографія

КИЇВ
Видавництво Ліра-К
2017

*Рекомендовано до друку:
Вченою радою Національної академії державного управління при
Президентіві України (протокол від 02.02.2017 № 242/1).
Вченою радою Науково-дослідного центру судової експертизи з питань
інтелектуальної власності Міністерства юстиції України
(протокол від 28.02.2017 № 3/17).*

Рецензенти:

Куйбіда В. С. – доктор наук з державного управління, професор;

Батанов О. В. – доктор юридичних наук, професор;

Вакуленко В. М. – кандидат наук з державного управління,
доцент.

Федоренко В. Л., Чернеженко О. М.

**Конституційні моделі місцевого самоврядування у державах-
учасниках ЄС, Швейцарії та Україні:** монограф.; за ред.
В. Л. Федоренка. Київ: Видавництво «Ліра», 2017. 288 с.

ISBN 978-617-7507-75-7

У монографії висвітлено проблеми теорії та історії місцевого самоврядування в Європі, обґрунтовано типологію його основних моделей.

Досліджено конституційні моделі місцевого самоврядування у державах-учасниках ЄС – Австрії, Великій Британії, Італії, Іспанії, Німеччині, Франції, Польщі, Угорщині, а також у державах-учасниках ЄС Балтики і Скандинавії. Особливу увагу приділено з'ясуванню особливостей моделі місцевого самоврядування та управління у Швейцарії. Комплексно, із залученням іноземних джерел, проаналізовано історичні витоки, конституційно-правові основи та управлінські практики утвердження і функціонування місцевого самоврядування у державах-учасниках ЄС та Швейцарії, а також перспективи застосування в Україні досвіду цих європейських держав щодо проведення реформ із децентралізації.

Окремий розділ монографії присвячено конституційним основам місцевого самоврядування та управління в Україні, а також реформі місцевого самоврядування на засадах децентралізації. Досліджено проблеми і здобутки процесу добровільного об'єднання територіальних громад та формування їх представницьких органів у 2016–2017 рр. Висвітлено роль міжнародних організацій, програм і грантів, спрямованих на удосконалення української моделі місцевого самоврядування та управління в Україні.

Розраховано на досвідчених та молодих науковців, викладачів вищих навчальних закладів і магістрів у сфері права та публічного управління, представників інститутів громадянського суспільства.

Видання здійснено за сприяння програми DESPRO в Україні.

ISBN 978-617-7507-75-7

© Федоренко В. Л., Чернеженко О. М., 2017

© Видавництво Ліра-К

W. L. Fedorenko, O.M.Chernezenko, *Konstytucyjne modele samorządu terytorialnego w państwach członkowskich UE, Szwajcarii oraz Ukrainie: monografia*; pod red. W. L. Fedorenko. - Kijów: Wyd. "Lira", 2017. - 288 s.

ISBN 978-617-7507-75-7

W monografii przedstawiono aspekty teoretyczne oraz historię powstania oraz funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Europie. W szczególności uwypuklono typologię głównych modeli.

W opracowaniu zbadano konstytucyjne modele samorządu terytorialnego w państwach członkowskich UE: Austrii, Wielkiej Brytanii, Włoszech, Hiszpanii, Niemczech, Francji, Polsce, Węgrzech, a także w państwach Bałtyckich i Skandynawskich.

Szczególną uwagę poświęcono cechom modelu samorządu terytorialnego i administracji w Szwajcarii. Kompleksowo, z uwzględnieniem zagranicznych źródeł przeanalizowano aspekty historyczne, podstawy konstytucyjne i prawne oraz funkcjonowanie a nawet krzepnięcie samorządu terytorialnego w państwach członkowskich UE i Szwajcarii, a także możliwości stosowania na Ukrainie doświadczenia tych państw europejskich co do przeprowadzenia reform decentralizacji.

Osobny rozdział w monografii poświęcono konstytucyjnym podstawom samorządu terytorialnego oraz administracji na Ukrainie, a także reformie samorządu terytorialnego w oparciu o zasady decentralizacji. Zbadano proces dobrowolnego jednoczenia gromad terytorialnych i kształtowania się ich organów przedstawicielskich w latach 2016-2017. Naświetlono rolę organizacji międzynarodowych oraz programów nakierowanych na udoskonalenie ukraińskiego modelu samorządu terytorialnego i administracji na Ukrainie.

Monografia przeznaczona jest dla doświadczonych ale i młodych naukowców, wykładowców szkół wyższych oraz uniwersytetów, studentów prawa i administracji publicznej, przedstawicieli instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

V.Fedorenko, O.Chernezhenko.

Constitutional models of local self-government in the EU member states, Switzerland and Ukraine: monograph; ed. by V.Fedorenko. - Kyiv:“LIRA“, 2017. - 288 p.

ISBN 978-617-7507-75-7

The monograph covers the theory and history of local self-government in Europe and substantiates the typology of its main models.

The constitutional models of local self-governance in the EU member states – Austria, Great Britain, Italy, Spain, Germany, France, Poland, Hungary, as well as EU member states of Baltic and Scandinavia were investigated. Particular attention is paid to clarifying the peculiarities of the model of local self-government and governance in Switzerland. The topic is expansive: involving foreign sources, authors analysing historical sources, constitutional and legal essentials, the establishment’s management-practices and the functioning of local self-government in these EU member states and Switzerland; as well as the prospects of applying the experience of European states in Ukraine regarding the implementation of decentralization reforms.

A separate section of the monograph is devoted to the constitutional basics of local self-government and governance in Ukraine, as well as to the reform of local self-government on the basis of decentralization. The problems and achievements of the process of voluntary association of territorial communities and the formation of their representative bodies in 2016-2017 are researched. The role of international organizations, programs and grants aimed at improving of the Ukrainian model of local self-government and governance in Ukraine is highlighted.

The monograph is assigned to experienced and young scientists, academics and masters in law and public administration, and representatives of civic institutions.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
------------------------	---

Розділ 1. Теорія, історія і типологія місцевого самоврядування

1.1. Теоретичні засади місцевого самоврядування та управління	14
1.2. Типологія основних моделей місцевого самоврядування у державах-учасниках ЄС, Швейцарії та Україні	28

Розділ 2. Основні моделі місцевого самоврядування у державах-учасниках ЄС та Швейцарії

2.1. Місцеве самоврядування в Австрії	37
2.2. Місцеве самоврядування та управління у Великій Британії	52
2.3. Місцеве самоврядування в Іспанії	70
2.4. Місцеве самоврядування в Італії	83
2.5. Місцеве самоврядування та управління у Німеччині	91
2.6. Місцеве самоврядування у Франції	108
2.7. Місцеве самоврядування у Скандинавських країнах ЄС	124
2.8. Місцеве самоврядування та управління в Польщі	135
2.9. Місцеве самоврядування в Угорщині	152
2.10. Місцеве самоврядування у державах Балтії	161
2.11. Місцеве самоврядування у Швейцарії	170

Розділ 3. Місцеве самоврядування та державне управління на місцях в Україні: стан і перспективи реформування

3.1. Реформа місцевого самоврядування в Україні на засадах децентралізації	184
--	-----

3.2. Конституційні принципи місцевого самоврядування в Україні	207
3.3. Завдання та функції місцевого самоврядування в Україні	219
3.4. Система місцевого самоврядування в Україні. Особливості місцевого самоврядування у столиці України – місті-герої Києві.....	225
3.5. Локальна демократія та організаційно-управлінські форми здійснення місцевого самоврядування в Україні	237
3.6. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.....	249
3.7. Місцеві державні адміністрації, інші органи державного управління на місцях і перспективи їх реформування.....	257

ПІСЛЯМОВА. Покидаючи Орегон або цінності та цілі місцевого самоврядування та регіонального розвитку в США	274
--	-----